

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem ve věci

žalobkyně: **Z. K.**

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 8. 2021, ve věci starobního důchodu

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalovaná postoupila dne 17. 9. 2021 Krajskému soudu v Ostravě dvě podání žalobkyně. Jedná se jednak o podání datované 25. 8. 2021 (č. 1. 4 spisu) nadepsané „Odvolání k českému soudu“, které krajský soud posoudil podle obsahu jako žalobu proti rozhodnutí žalované identifikovanému v záhlaví tohoto rozsudku (dále též „napadené rozhodnutí“). V žalobě poukazuje žalobkyně na to, že pracovala v bývalém Československu a je přesvědčena, že má v České republice nárok na starobní důchod.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. M.

2. Druhé podání žalobkyně datované 25. 8. 2021, adresované žalované a nadepsané „Žádost“ krajský soud podle obsahu posoudil jako novou žádost o starobní důchod (žalobkyně žádá o opětovné projednání žádosti o sociální dávku ohledně její práce v Československu asi 10 let), k jejímuž posouzení je příslušná žalovaná, proto věc žalované vrátil.
3. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby a zdůraznila, že napadeným rozhodnutím zamítla pro opožděnost námítky žalobkyně směřující proti rozhodnutí ze dne 23. 4. 2021, č. j. X, o zamítnutí žádosti žalobkyně o starobní důchod. Prvostupňové rozhodnutí žalované ze dne 23. 4. 2021 bylo žalobkyni doručeno dne 11. 5. 2021 a až dne 8. 7. 2021, tedy po uplynutí 30 denní zákonné lhůty stanovené v § 88 odst. 1 zákona číslo 582/1991 Sb., byly proti prvostupňovému rozhodnutí podány námítky. Žalovaná dále poukázala na to, že žalobkyně v žalobě nerozporuje shora uvedenou chronologii, nýbrž pouze uvádí, že má nárok na starobní důchod, když příkladně pracovala 10 let a zaplatila všechny příspěvky.
4. Ze správního spisu krajský soud ověřil správnost údajů uváděných žalovanou ve vyjádření k žalobě. Za podstatné krajský soud považuje, že žalobkyně podala prostřednictvím polského orgánu u žalované dne 17. 3. 2021 žádost o starobní důchod, kterou žalovaná rozhodnutím ze dne 23. 4. 2021 zamítla. Rozhodnutí obsahovalo poučení o možnosti podat proti němu písemné námítky u České správy sociálního zabezpečení nebo u kterékoliv okresní správy sociálního zabezpečení do 30 dnů ode dne následujícího po dni oznámení rozhodnutí, že o námitkách rozhoduje žalovaná a námítky nemají odkladný účinek. Rozhodnutí o zamítnutí žádosti doručovala žalovaná žalobkyni na její adresu v Polsku uvedenou v žádosti a podle doručky převzala rozhodnutí dne 11. 5. 2021 osoba odlišná od žalobkyně, která byla na doručence označena jako „dorosły domownik“ (*dospělý člen domácnosti - poznámka krajského soudu*). Žalobkyně dne 8. 7. 2021 podala u polského orgánu „Odwołanie“, ke kterému doložila posudek o pracovní činnosti v tehdejší Československu v době od 10. 8. 1973 do 30. 6. 1981. Žalovaná posoudila podání žalobkyně jako námítky a napadeným rozhodnutím je zamítla jako opožděné. Podle odůvodnění napadeného rozhodnutí vycházela žalovaná z data doručení prvostupňového rozhodnutí žalobkyni dne 11. 5. 2021 s tím, že lhůta pro podání námitek uplynula 10. 6. 2021, ale žalobkyně námítky datované 21. 6. 2021 podala na ZUS dne 8. 7. 2021 a žalovaná je registrovala 19. 7. 2021. Nad rámec uvedeného žalovaná uvedla, že celková doba zaměstnání, doložená v letech 1972 až 1987, neumožňuje žalobkyni přiznat český starobní důchod.
5. Žalobkyně má bydliště v Polské republice, proto je Krajský soud v Ostravě k tomuto řízení příslušný podle § 89 odst. 2 písm. b) zákona číslo 582/1991 Sb. Krajský soud po ověření své pravomoci, příslušnosti a včasnosti žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů [§ 75 odst. 2 zákona číslo 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“)] a dospěl k závěru, že žaloba důvodná není. O žalobě rozhodl krajský soud bez jednání; žalovaná se k výzvě soudu ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. nevyjádřila a z podání žalobkyně (zejména v žalobě a na č. l. 18v), ve kterých uváděla, že si nemůže dovolit účastnit se řízení, krajský soud dovedl její souhlas s rozhodnutím bez jednání.
6. Předmětem správního přezkumu je rozhodnutí o zamítnutí opožděných námitek žalobkyně podaných proti rozhodnutí o nepřiznání starobního důchodu.

7. Řízení o přiznání dávky důchodového pojištění se řídí zákonem číslo 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, konkrétně §§ 81 až 90. Podle § 88 odst. 1 tohoto zákona, proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení uvedených v § 3 odst. 3 písm. b) a d) až f) [*pod písmenem b) je uvedena Česká správa sociálního zabezpečení - poznámka krajského soudu*] ve věcech důchodového pojištění lze jako řádný opravný prostředek podat písemné námitky do 30 dnů ode dne jeho oznámení účastníku řízení.
8. Pro právní posouzení věci považuje krajský soud za rozhodující, zda prvostupňové rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno, zda v něm byla žalobkyně řádně poučena o možnosti podat námitky v rozsahu uvedeném v § 86 odst. 6 zákona číslo 582/1991 Sb. a zda žalobkyně tyto námitky včas (ne)podala. Podle odůvodnění napadeného rozhodnutí bylo prvostupňové rozhodnutí ze dne 23. 4. 2021 žalobkyni doručeno dne 11. 5. 2021, žalobkyně v něm byla poučena o 30 denní lhůtě pro podání námitek počítané ode dne následujícího po oznámení rozhodnutí (včetně toho, kde má námitky podat, kdo o nich rozhoduje a že námitky nemají odkladný účinek), která uplynula 10. 6. 2021, ale žalobkyně námitky (*odwołanie*) podala až 8. 7. 2021, tedy po jejím uplynutí. Žádnou z těchto skutečností žalobkyně v žalobě nerozporovala, což platí také o závěr o datu doručení prvostupňového rozhodnutí žalované dne 11. 5. 2021, proto z těchto skutečností vychází také krajský soud. Naopak žalobkyně v žalobě brojila výhradně proti nepřiznání starobního důchodu z věcných důvodů, které byly v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedeny pouze nad rámec nutného a její námitky se tak míjejí s podstatou napadeného rozhodnutí. Krajský soud ani neshledal, že by zde byla překážka v jazykové bariéře, ať již ve správním či soudním řízení. Žalobkyně je sice polské národnosti, ale v České republice (resp. bývalém Československu) podle svých tvrzení několik let pracovala, byla schopna adekvátně reagovat na výzvu soudu v českém jazyce, podle obsahu dávkového spisu nikdy o tlumočnicka nežádala (podle obsahu spisu žádá žalobkyně o důchod v České republice od roku 2013) a neustanovení tlumočnicka ani nenamítala v žalobě. Nelze ani ponechat stranou podobnost polského a českého jazyka s tím, že alespoň pasivní znalost češtiny (ve smyslu porozumění obsahu psaného textu) lze u polských občanů předpokládat. Krajský soud nadto poučil žalobkyni o možnosti ustanovit tlumočnicka, jakož i o možnosti ustanovení zástupce (text výzvy je na č. l. 15), na což žalobkyně reagovala slovy: „*nie biorę udziału w postępowaniu i mie nie potrzebuje reprezentantów*“ (*nebudu se účastnit posouzení a nepotřebuji zástupce - poznámka krajského soudu*). Krajský soud uzavírá, že v řízení nevyšla najevo potřeba ustanovit žalobkyni tlumočnicka, resp. neustanovení tlumočnicka ve správním řízení není skutečností, pro kterou by měl krajský soud z úřední povinnosti napadené rozhodnutí zrušit. Podle přesvědčení krajského soudu nespočívá nepřiléhavost žalobních bodů v jazykové bariéře, ale v tom, že si žalobkyně nesprávně vyhodnotila, co je předmětem soudního přezkumu a jaké námitky jsou relevantní.
9. K samotnému soudnímu přezkumu napadeného rozhodnutí krajský soud uvádí, že vycházel z nezpochybněných údajů uvedených v napadeném rozhodnutí, ze kterých vyplývá, že přes řádné poučení byly námitky žalobkyně proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 4. 2021 podány vskutku opožděně, tj. po uplynutí 30 denní lhůty počítané od doručení prvostupňového rozhodnutí (tj. od 11. 5. 2021) a napadené rozhodnutí žalované je správné. Krajský soud pro úplnost dodává, že mu za tohoto stavu nepřislušelo přezkoumat věcné důvody pro nepřiznání starobního důchodu žalobkyni. Soudy ve správním soudnictví totiž mohou přezkoumat správní rozhodnutí teprve tehdy, pokud účastník vyčerpá řádné

opravné prostředky, které příslušný zákon připouští [§ 5 s. ř. s., § 68 odst. písm. b) s. ř. s.]. Takovým řádným opravným prostředkem proti rozhodnutí žalované o zamítnutí žádosti o starobní důchod jsou podle § 88 zákona číslo 582/1991 Sb. námitky, které žalobkyně podala opožděně. Z důvodu opožděnosti nebyly její námitky proti nepřiznání starobního důchodu podrobeny věcnému přezkumu v rámci řízení o řádném opravném prostředku, proto se ani nelze domáhat takového přezkumu důvodů pro nepřiznání starobního důchodu u soudu.

10. Krajskému soudu proto za této situace nezbylo, než žalobu pro její nedůvodnost podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítnout.
11. Právo na náhradu nákladů řízení nebylo možné přiznat žádnému z účastníků, protože v řízení neúspěšná žalobkyně právo na náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 1 s. ř. s. nemá a žalované jej v tomto typu řízení nelze přiznat podle § 60 odst. 2 s. ř. s.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

Ostrava 31. března 2022

JUDr. Martin Láníček
samosoudce